

Предговор

Наслов "Закон о извршењу кривичних санкција са објашњењима...", који су аутори дали свом дјелу, с обзиром на карактер и вриједности њих "објашњења", звучи ипак прескромно. Може се овај термин, додуше, разумјети врло широко, али је ипак ријеч о једном бољем, прегледном и кохерентном дискурсу, који преглебоко силази и захваћа најдубље материју за коју је у првом реду заинтересован (у њој су укључена и постојећа правила међународног права о истој материји), а затим брзи бројне материје према правном поретку у цјелини, нарочито према материјалном и процесном кривичном праву. Такав подухват претпоставља велике напоре, изванредно познавање материје, опшироумну селекцију у обради њених најважнијих проблема, естетичку и логичку језичку израза при обради - и све је то уложено и постигнуто.

Зато и изгледа безначајан напор, кога су аутори првобитно морали да уложе, да се "пречисти" текст самог Закона, да се прикупе сви постојећи подзаконски акти и у цјеловитом тексту поставе тамо где им је и мјесто у оквиру самог Закона, да се приреди текст изв. Минималних правила УН о постојећу са затвореницима и да се, на крају, сачини "регистра појмова". Али и тај посао, његово систематско обима, има велики практични значај. Јер сви који се баве позитивним кривичним извршним правом - на овај или онај начин (укључујући и затвореника који треба да зна своја права и обавезе), може у једној књизи да нађе сваки појам који му затреба и да га уз то, захваљујући "оријентирима" које књига садржи, брзо и лако нађе. А кад га буде тумачио језичко-логичком, системском или којом другом методом којом се уопште тумачи право, "објашњења" ће га повести јаснијим и исправним путем.

Ово је први Коментар позитивног кривичног извршног права у Републици Српској. Упркос томе, он је успио да избјегне све мане које су имали углавном сви претходни коментари исте ове законске материје. Јер ти ранији "коментари", у драсичним случајевима, сводили су се само на мање - више лијепо укорићен законски текст. Евидентне уопште или, јачије речено, голе констатације, с којом је друштво одредбом истога или друштва закона тумачена одредба у вези, без икакве суштинске анализе карактера ње везе, чине изјасну техничку услугу, али нису очигледно никакви коментари. У "бољим" случајевима, ови су коментари, истина објашњавали поједине одредбе, али су се та објашњења углавном сводила на проруку парафразу јасно

Модерно кривично право прекршило је њихове и сланишце оваког историјског хода углавном овим бићним оријентацијама: казна мора бити законита и праведна, али мора бити прилагођена и личности учиниоца (већ су могуће круће антиномије); казна није сама себи циљ, већ она има социјалну функцију и сврху; треба вјеровати у могућности исправљања (ресоцијализације) деликвента примјеном одговарајућег превасишног третмана, чиме се подвлачи специјално-превентивна сврха казне; начин извршења казне (иначе већ поодавно истински хуманизован) треба поставити и организовати тако да се постигне ова њена сврха.

На тај начин је вјера у могућности ресоцијализације деликвента пренесена у кривично извршно право и оно је изградило сложени институционално - правни оквир у коме треба да тече процес ресоцијализације, а саму суштинску тог процеса морало је да регулише другим ванправним дисциплинама које се баве човеком.

Идући овим током мисли, астираховали смо “збуњујућу” чињеницу постојања смртне казне и чињеницу да постоје и друге казне и чинав низ других санкција - којима је заједничко то да ни једна од њих не подразумеваа организовани процес ресоцијализације (са овим процесом се не може изједначити лијечење у медицинском смислу ријечи, које подразумевају неке санкције). Све ово налази и суштински и дејствитички приказ у Коментару. Тако, на крају, постојемо свјесни да тек при извршењу казне долази до истинског сучељавања са тајном човекове личности.

Мислимо, коначно, да можда и не треба жалити што аутори оваког волумена нису пред собом имали бољи законски текст, јер они су га, својим “објашњењима”, обилазио пројектовали.

У Бањој Луци,
фебруара 1996. године

Марко Арсовић
Доц. др Вишомир Пойовић